

אין לסכסוך קצת

1 מול 119:

המאבק נגד הכפייה הרתית

היתה זאת ההסתייגות היחידה שהוגשה לחוק זה. תבעתי להאריך רק שלושה חודשים, כדי לחייב את הממשלה להגשים, תוך תקופה זו, את דרישת בית המשפט ולמחוק את הפרס "לאום".

אורי אבנרי: ... כאשר העליתי דרישה זו בקריאה הראשונה של חוק זה, האשים אותי סגן שר הפנים בכך שעצם הדרישה הזאת יש בה התעלמות מצורכי ביטחון המדינה. הוא שאל איך אפשר, בתקופת חירום כזו, הקיימת כיום, להקציב כספים לצורך ביטול הסעיף "לאום" בתעודת זהות.

ויתקון

גברתי היושבת ראש, אין זו הפעם הראשונה שמשתמשים בנימוקי ביטחון כדי להסוות מנמנות שאין להן ולא כלום עם ביטחון המדינה, בגון הכפייה הרתית. ה"ייתי מעיר כאן ש"כיום, במצבו הביטחוני, חייבים אנו להידר על אחת כמה וכמה שלא לנצל לרעה נימוקי ביטחון, כשמדובר בבטחון דתי-ומדינה.

סענה זו של סגן שר הפנים חמורה שבעתיים, כאשר היא מושמעת להלכה נגדי, אבל למעשה נגד בית המשפט העליון של המדינה, שאני רק חוזר על דרישתו. למעשה משתמעת מדברי סגן שר הפנים והאשמה שתשעה שופטי בית המשפט העליון של המדינה דואגים לביטחון המדינה פחות מאשר סגן שר הפנים, או מישהו אחר במדינה.

האשמה זו, כשהיא מכוונת נגד בית המשפט — ובין השאר נגד שופט בעל סמכות ביטחונית מובהקת, כמו כבוד ה"שופט ויתקון, יושב ראש הועדה לענייני חוקי החירום — הרי היא חסורה מאין כמוה.

היו"ר טובה סנהדראי: חבר הכנסת אבנרי, אתה חוזר ממיסגרת ההסתייגות. עליך להצטמצם בהנמקת הסתייגותך.

אורי אבנרי: כשאני בא לכנסת כדי לנמק מדוע אני מציע להאריך את החוק לתקופה של שלושה חודשים בלבד, במקום שנתיים, תדרוש ממני הכנסת, באופן הגיוני, שאסביר לה על סמך מה אני דורש זאת. הרי אני דורש זאת בעלמא.

אליעזר שוסטק: מתי אתה בכלל מדבר על עניין העומד לסדר היום?

אורי אבנרי: כאשר הכנסת מתכוננת להצביע על נושא זה, היא בוודאי תרצה לדעת על מה היא מצביעה. אני מעלה על דעתי שתתקבל לקפח את זכותה לדעת על מה היא מצביעה.

הסתייגותנו נדחתה, כמובן, פה אחד, ב"בחירת 1 נגד 119 (אם כי 100 מבין 119 נעדרו, כמובן, מהאולם).

המאבק נגד הכפייה הרתית הוא אחד מ"תפקידי העיקריים בכנסת. בימים אלה מתרכז מאבק זה — אותו אנחנו מנהלים עתה לגמרי לבדנו — סביב התביעה להגשים את דרישת בית המשפט העליון למחיקת הפרס "לאום" במירשם החושבים.

הגשתי לשר המשפטים שאלה לגבי ההליכה הממשלה לדחות את דרישת בית המשפט.

אורי אבנרי (שאלה נוספת): מאחר שדרישת בית המשפט העליון היתה מכוונת אל המחוקק, למרות שהופנתה רשמית אל הממשלה — האם לא סביר שהשר כי על הממשלה היה להביא את ההכרעה בפני הכנסת?

יעקב שמשון שפירא: אני מבין את פניית בית המשפט כפשוטה. היא הופנתה לממשלה, וזו החליטה מה שהחליטה.

חזרתי לנקודה זו כאשר נקראתי לנמק את הסתייגותנו לחוק החוקת תעודת זהות.

דגים מתים

ופיחות הל"י

שרהבריאות השיב לשאלתה ישנה של בעניין השתלחות — שאלתה שהוגשה לפני השתלחות. הדבר נתן לי הזדמנות לשאול שאלה המסרירה את המדינה כולה:

אורי אבנרי (שאלה נוספת): כבוד השר, האם בעיקבות השתלחות הלב האחרונה נקבעו הנחיות לגבי האספקטים הציבוריים של השתלחות הלב (כגון פירסום או אי פירסום שמות התורמים), והאם ההנחיות הללו הושפעו על ידי תגובות אפשריות של החוגים הדתיים?

ישראל ברזילי: הדבר נתון בבירור. על כל פנים, לא הושפעו על ידי אף חוג זאף אישיות. הוא נתון ברגע זה בתוך בירור של חוגים רפואיים בלבד.

אחרי שברזילי הודיע לנו כי הדגים ב"ירקון" מתו בגלל התפוצצות צינור ביוב מרכזי ברמת גן, והבטיח לנו למנוע תקריות כאלה בעתיד, הגיע תורו של סגן שר האוצר, שאלנו אותו לגבי השפעות אפשריות של **המשבר הכספי** באירופה, והוא מסר הודעה מרגיעה שיגרתית.

אורי אבנרי (שאלה נוספת): האם פועלת הממשלה על פי ההנחה שפיחות ה"פראנק", המאקל או הלייט צריך להספיק על המטבע הישראלי?

צבי דינשטיין: לשאלה זו אין תשובה. כפי שאפשר לשאול בצורה ברורה, אין להשיב בצורה כל כך ברורה. ברור שהאפי שרירות הן בלתי מוגבלות, כך שגם ה"תגובות הן שונות, בהתאם להתפתחויות. אנחנו עוקבים מקרוב אחרי ההתפתחויות. אין לי תשובה ברורה מה תהיה עמדתנו לגבי כל מיקרה של פיחות.

במילים פשוטות: פיחות גורר פיחות.

אחד התענוגות המעטים שיש לנו בכנסת הוא לסכסך בין שרי מע"י. כך, למשל, כאשר ענה אבא אבן לשאלתה שלנו על הצהרותיו של משה דיין, ביחס להחלטת מועצת הביטחון, הסותרות את הודעות אבן, הסביר אבן ארוכות כי הנה, לאחרונה, מסר דיין דוקא הצהרה התואמת את הקו הרשמי.

אורי אבנרי (שאלה נוספת): אדוני שר החוץ, לפני שבועיים, בהופיעו בסלווידה הישראלית, אמר השר דיין, כי עצם העובדה שישנן מדינות ידידותיות הדורשות מאיתנו להצהיר בפירוש על כך שאנו מקבלים את החלטת מועצת הביטחון — מעידה על כך שממשלת ישראל אינה מקבלת את החלטת מועצת הביטחון. האם סביר כבוד השר שהכרזה פומבית כזו תואמת את "הפירוש המוסמך", שכבוד השר מסר לנו כרגע?

אבא אבן: גם אני הקטן זוכה להופיע לעיתים בסלווידה, ואני מוכן להצדיק כל מה שאני משמיע בסלווידה. לגבי שרים אחרים — אני מציע שהשאל הנכבד יגיש שאלותיו להם.

אחרי "קציעה גלויה" זו לדין, ביקשתי להביא את אבן לחתום את דעתו על שיחת דיין — **ניכסון**. ההזדמנות באה כאשר ענה לי אבן על שאלתה ישנה על יחסי ישראל-ארצות הברית.

אורי אבנרי (שאלה נוספת): כבוד שר החוץ, תשובה זו מתייחסת, כפי שאני מבין, לממשלת הנשיא היוצא. האם המגעים עם הנשיא הנבחר, שהתנהלו, לאחרונה, גם באמצעות שר הביטחון, מבשרים שינוי בעמדת ארצות הברית, לפי הערכת משרד החוץ?

אבא אבן: המימשל החדש טרם נכנס לכהונתו, ואני סבור כי מוקדם לפסוק ולנחש מה תהיה מדיניותו. לפי שעה אין לי אלא לסמוך על ההודעות וההכרזות שהשמיע והנשיא הנבחר, במעמדים רבים בעבר הקרוב.

אם כן, מה יחסה של ישראל לחוזה איה הפצה של הנשק הגרעיני, המדאיג כל כך את ניכסון ואנשינו? השר הסביר, בתשובה לשאלתה שלנו, מדוע אין ישראל חותמת עליו לפי שעה. הדיונים בממשלה נמשכים.

אורי אבנרי (שאלה נוספת): האם כבוד השר יכול לתת לנו ניחוש כלשהו מתי יסתיימו הדיונים של ממשלת ישראל בנושא זה?

אבא אבן: לא, אין ביכולתי לקבוע את המועד בו יסוכם הדיון הזה. יותר מצאה חן בעיני תשובתו של אבן על שאלתה שלנו בעניין **ביאפורה**. היא מעידה, אגב, על כושרו העילאי של אבן לחשוב ולנסח דברים במהירות רבה — שהרי כל התשובות לשאלות נוספות אינן מוכנות מראש. (אין השר יכול לדעת מראש מה אשאל אותו במיסגרת זו).

אורי אבנרי (שאלה נוספת): כבוד השר, בעוקבי אחרי הפירסומים בעולם על הפעולה ההומניטארית העולמית לטובת ביאפורה, אני מוצא שאין מזכירים בכלל את הפעולה ההומיניטארית הראויה לשיבח של ממשלת ישראל, של משרד החוץ ושל חוגים ישראלים אחרים. האם כבוד השר אינו סבור כי נוטל על נציגות ישראל בחוץ לארץ להביא לתיקון דבר זה?

אבא אבן: הפעולה ההומניטארית שלנו נעשית לשמה, ולא עלימנת לקבל פרס של פירסומים. אף על פי כן, למען הדיוק, נדאג לכך כי דאגתנו וזמרתנו ייוודעו ברחבי העולם, וכן הצעדים שאנו עושים, אולם אנו רואים את עיקר ערכו של הסיוע בעצם הגשתו.

נכים, שביחות וסידורי בטחון

גוף הארץ את אחת מפינות החמד של ארץ ישראל, המושבה הגרמנית.

● תמכנו בתיקון לחוק **נכי המלחמה בנאצים**, המשפר את מצב הנכים. תוך כדי כך העלינו את הרעיון שכראי להשוות את מצבם של כל הנכים במדינה, שיקבלו כולם קיצבה חודשית נאותה מידי המדינה, בלי קשר לסיבת נכותם.

● הצבענו נגד הצעת החוק **לצינור שביחות**. בוויכוח צילנו כי כוונת החוק אינה אלא לתת ל"בוסים של ההסתדרות שליטת יתר על פועלים, כדי שאלה לא יוכלו להכריז על שביחות "פרא"יות" המכוננות נגד ההסתדרות. כל ה"שאר הוא הסוואה, בתשובתו פסל ה"שר אלמוגי את כל הטענות שהושמעו נגד הצעת החוק — מלבד הטענה שלנו, הוא אישר כי אכן

אדמוני

צדקנו: החוק מכון לחוק את ההסתדרות.

● באותו יום גם מחינו נגד **סידורי ביטחון** חדשים שהונגו בכנסת, המטילים על שומרי הביטחון לערוך חיפושים בכיסים של אורחים "חשודים", ולדרוש מחברי הכנסת לזהות אותם — כשה"חשודים" נקבעים לפי "טביעת עין".

פירוש הדבר, למעשה: אורחים ערביים.

תבענו כי סידורי ביטחון אלה יונהגו כלפי כל האורחים, בלי הפליה, בלי קשר ל"השתייכותם הלאומית, חוות פניהם או זהות חבריהם", שאותה הם באים לבקר. הכנסת — המוסד המסמל את הדמוקרטיה בישראל — דחתה את מאהלתו זו!

"זה כבר לא קרה הרבה חודשים — אורי אבנרי לא נאם במשך ישיבה שלמה!" כך התלוץ אחד מכתבי הכנסת ביום ב', ואבן — אותו יום היו רק "זנבות" של ויכוחים, ומכיוון שכבר נאמתי בהם בישיבות קודמות, ישיבות ושתקתי.

למחרת היום תיקנתי את המעצות ועליתי שלוש פעמים על דוכן הנואמים. בין השאר:

● הסתייגנו מכמה פרטים של "חוק לתיקון דיני הרכישה לצורכי ציבור", ה"חוק **בהפקעת אדמות**", ותבענו להקים ועדה שתשקול את הצורך בתשלום פיצויים למי שמופקע חלק מאדמתו.

תוך כדי כך הוברתי כי "בעצם הימים האלה מוחקת **עיריית חיפה** מעל פני

הכנסת אינה

מתעניינת בזקנים

אפשר היה לחשוב כי דווקא הכנסת תהיה ערה לבעיות הזקנים בישראל.

מסתבר שלא. ביום השני בשבוע שעבר, בשעה 8 בערב, כאשר דנה הכנסת בהצעת חוק של ח"כ ורטמן לשפר את תנאי הקיצבה של הזקנים, נכחו בכנסת — מלבד המזיע, שרהעבודה, יו"ר ה"ישיבה (נצר) ואני — חמישה מבין 120 חברי הכנסת.

רשימת הנוכחים: מע"י — 4 מבין 59 (ביבי, חקטון, שורש, בהרי). מפד"ל — 1 מבין 11 (זוארץ). נעדרו כליל כל שאר הסייעות — גח"ל, מפ"ם, ל"ע, אגו"י, רק"ח, המרכז החופשי, פא"י ומק"י.

דחוף? מה זה?

בשבוע שעבר קבעה ישיבות הכנסת כי הצהרת המלך חוסיין, על נכונו להסכים להקמת מדינה פלסטינית — אינה דחופה. גם שאר הנושאים שהעלינו נמצאו — למרבית הפלא — בלתי דחופים בהחלט.

השבוע ביקשנו לקיים דיון דחוף בנושאים הבאים:

- הפירסומים הרבים בארצות הברית וברחבי העולם על שינויים במדיניות ארצות הברית כלפי ישראל, עם כינון הממשלה החדשה שם.
- הפירסומים הסותרים לגבי הצהרת משה דיין בטלביזיה האמריקאית, בקשר לויתור ישראל על שטחים נרחבים תמורת שלום, והבהרת עמדת הממשלה בסוגיה זו.
- שיחת תקופים מיונוב, והנובע ממנה לגבי יחסי ישראל-ברית המועצות ויחסי ישראל-ערב.
- הפעולה למניעת הנצחת זכר חללי אויב.